

RÉSZLET

Az elhunyt férj Galjának egy hároméves fiúgyermeket és egy beteg anyóست hagyott örökül. Meg Zsenyát, segítségnek. Zsenya több mint két évtizede vett részt Galja életében, szerette is meg gyűlölte is ezt a furcsa teremtet, ezt az igazi szépséget, életének éles fordulataival együtt, amelyek közül egyik ostobább volt, mint a másik. Kosztya rövid életének utolsó évében Galja megpróbálta megmenteni férjét valami gyógyító orosz sarlatán módszerével, nem adott neki sem antibiotikumot, sem fájdalomcsillapítót, hanem csak füveket és földet – olyan szent helyek földjéből készített porokat, amelyeket csak ez a szart se érő csodatévő ismert. Kosztya halála előtt nem sokkal Galja egy másik, egy tibeti füves emberben kezdett hinni, aki egyáltalán nem tibeti volt, hanem valami ravasz amurmelléki kozák. Galja aztán odacsapódott a jógikhoz is.

Minden esedékes kalandjába bevonta a fiát is, akiben az évek során egyre gyűlt az ellenállás, míg végül teljességgel megtagadta az anyja vallásos útkereséseit. Mindenesetre a jógi után már nem követte az anyját. Galja viszont belekóstolt valami ritka keleti praktikába is.

Minden egyes újrakezdés alkalmával Galja sikeresen haladt és fejlődött, aztán felfedezte egy még igazabb tanítás új szószólóját, és a krisnatudatúaktól átvándorolt a buddhistákhoz, aztán hol a pünkösdistáknál, hol a szcientológusoknál vendégeskedett, míg ki nem kötött a judaistáknál. Ez a komikus körülmény leginkább egy olyan falinaptárból derült ki, amely igen gazdaságosan felölelte az egész elkövetkező évtizedet. Nagyalakú naptár volt, csodaszép papírra nyomtatva, és palesztinai látképeket ábrázolt. Ezt a naptárt Galja ajándékba hozta az új évre, ami a zsidóknál ősszel kezdődik, és nem, mondjuk, szeptember egy meghatározott napján, hanem ahogy sikerül: minden évben másként... A képek – a Sinai-hegy, a Holt-tenger, Galilea, az utóbbi években újraültetett kertek – gyönyörűek voltak, ezért Zsenya a naptárt azonnal továbbadta Liljának, aki az újra felfedezett kereszténységre való tekintet nélkül megmaradt zsidónak, és sohasem felejtette el büszkén hangsúlyozni – ha valaki mégis elfelejtette volna –, hogy Szűz Mária, Jézus, nem is beszélve Keresztelő Szent Jánosról és az összes apostolról, a lehető

legvalódibb zsidók voltak. A Pravoszláv Egyház keretei között, ahová Lilját a hite vitte, ez az emlékeztetés nem hangzott politikailag korrektnek, sőt, néhányakat fel is háborított...

Ezzel együtt Liljával kapcsolatban minden világos volt. Galja vallásos útkereséseinek utolsó fordulatán azonban Zsenya igen elcsodálkozott, habár a csodálkozásnak már régen nem volt itt sem helye, sem ideje. Nem volt világos, hogy ez a Malaja Pokrovka faluból származó kiöregedett szépség mire kellhet a zsidóknak. Zsenya a vallásos indíttatású önzetlenségben nem hitt. Eleinte arra gondolt, hogy Galját valami szakállas zsidó özvegyember csábította el, és Zsenya egyre csak várta, hátha Galja elszólja magát, és bejelentia soron következő házasságkötését (Galja ebben a vonatkozásban igen egyszerű lélek volt: ha volt valami köztük – gyerünk azonnal férjhez), és Zsenya már kezdte számolgatni, hogy sorrendben hányadik sikertelen házassága fog bekövetkezni Galjának: az ötödik, avagy a hatodik. De semmi efféle nem történt: Galja hosszú ideig járt valami foglalkozásokra, olvasta a Tórát, persze nem önállóan, hanem valami szemináriumon, és végül amikor eljött Zsenyához, hogy az esedékes kölcsönt felvegye tőle, ételt-italt visszautasított, mert Zsenya nem volt kóser, maga Galja pedig már nem Galja, hanem Chava volt. Zsenya azonban aznap olyan fáradt volt, hogy nem bírta ki és epésen megkérdezte:

– És mondd csak Chava, tőlem, aki nem vagyok kóser, a pénzt azért el lehet fogadnod?

Azonnal megbánta persze a gonoszkodását, de Galja összeráncolta görög, egyetlen ránc nélküli homlokát, elgondolkodott, aztán kitette az asztalra az éppen csak a pénztárcájába csúsztatott pénzt, és szívet tépő komolysággal azt mondta:

– Nem tudom. Meg kell kérdeznem a tanítómtól.